

BEATA IWANICKA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sprawozdanie z III Konferencji Doktorantów „Edukacja w świecie współczesnym – perspektywa teoretyczno-empiryczna”, Poznań, 5 grudnia 2017 r.

W dniu 5 grudnia 2017 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza odbyło się wydarzenie naukowe zorganizowane przez Zakład Edukacji Wielokulturowej i Badań nad Nierównościami Społecznymi WSE UAM. Konferencja odbywała się pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Przewodniczącą Komitetu Naukowego konferencji została prof. zw. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik. Z ramienia Komitetu Organizacyjnego konferencję współtworzyła Rada Studium Doktorantów WSE UAM. Celem spotkania było zaprezentowanie różnych badań prowadzonych przede wszystkim przez słuchaczy studiów doktoranckich III stopnia na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM.

Gości powitała przewodnicząca Komitetu Naukowego prof. zw. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, zwracając uwagę na obecność władz Wydziału i innych osób z uznanym dorobkiem naukowym w zakresie pedagogiki, co znacząco wzmacniało rangę konferencji.

Konferencję następnie otworzyła uroczyście Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych, prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. Zauważyła, że wydarzenie wpisuje się w stały cykl, i niesie za sobą wiele wartości naukowych oraz na prestiż WSE, notujące wysoką pozycję w wielu rankingach krajowych. Skonkludowała jednocześnie, jak ważne są dyskusje w zakresie bieżących problemów pedagogicznych i humanistycznych.

Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, została następnie zaproszona do przedstawienia refleksji we wprowadzeniu „Myślenie pedago-

giczne we współczesnym obrazie świata". Zaproponowała słuchaczom rozważenie refleksji pedagogicznej z perspektywy dwóch wymiarów – czasu i przestrzeni. Człowiek współtworzy kulturę, a także wynikające z niej różne „obrazy świata”. Zdaniem prelegentki współczesna rzeczywistość społeczna-kulturowa jest trudna do opisanania, podlegająca wielu fluktuacjom. W życiu codziennym pojawia się wiele stylów życia, wartości ulegają pluralizacji. Z pomocą w tych wyzwaniach może przyjść wyobraźnia pedagogiczna, która zdaniem prelegentki jest w stanie uchwycić istotę wielorakich przemian, wpływających na wychowanie, we współczesnym świecie.

Drugim referentem w części pierwszej był prof. dr hab. Marek Konopczyński z Uniwersytetu w Białymstoku. Przedstawił wystąpienie pt. „Resocjalizacja, readaptacja, reintegracja. Mity i rzeczywistość”. Zdaniem gościa prawidłowy proces resocjalizacji nie może przebiegać bez readaptacji, czyli zakorzenieniu w warunkach społecznych oraz bez reintegracji, oznaczającej zwiększenie kontaktów międzyludzkich. Profesor zaproponował przemyślenie tych trzech składników w jednym wymiarze, w którym możliwa jest poprawa tożsamości człowieka. Wiąże się z tym gotowość do podjęcia innej roli w społeczeństwie i podjęcia pracy nad sobą. Impulsem do takiego postanowienia może być pewne „oślnienie” czy też nadzwyczajne okoliczności, dające asumpt osobie resocjalizowanej do zmiany myślenia o samym sobie. Te przyczyny mogą być zewnętrzne, a mogą wynikać z samego wnętrza osoby z trudnościami życiowymi. Gość oprócz przedstawienia refleksji resocjalizacyjnych zaprezentował słuchaczom również filmy z zakresu pomocy więźniom z wyrokami za poważne przestępstwa, takie jak morderstwa. Zaprezentował także materiał w którym pokazano, jak udzielano więźniom wsparcia w postaci artystycznej modyfikacji ich tatuażów na takie, które mogłyby zostać zaakceptowane przez społeczeństwo i potencjalnych pracodawców. Zdaniem gościa charakterystyczne tu są również liczne stereotypy, np. w zakresie wyglądu znacznie szybciej pomoc otrzyma osoba ubrana w elegancki garnitur, a na o wiele mniejszą szansę reanimacji może liczyć jednostka wyglądająca na bezdomną.

Ostatni referat w pierwszej części zaprezentowała prof. zw. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik z tematem „Feminizacja zawodu nauczyciela. Różowe kołnierzyki” i paradoksy rynku pracy”. Prelegentka zanalizowała fakt społeczny, iż zawód nauczyciela niemal we wszystkich krajach świata jest zdominowany przez kobiety. Coraz więcej kobiet wykonuje zawody, które wcześniej były przypisywane mężczyznom. Autorka omówiła wybrane przemiany na rynku pracy, zachodzące w wiekach XIX i XX,

z perspektywy emancypacji płci. Nie można zanalizować tej problematyki bez użycia kategorii feminizacji oraz segregacji płci. Wieloletnim i wciąż aktualnym problemem były niższe wynagrodzenie wypłacane kobietom. W dodatku kobiety wykluczano z wielu stanowisk administracyjnych, np. w Wielkiej Brytanii. Doktryna liberalna i jej zastosowanie mogła również spowodować obniżenie atrakcyjności pracy w oświacie, co spowodowało prawdopodobne odejście wielu mężczyzn z tego sektora, co zaimplikowało feminizacją zawodu nauczyciela. Natomiast pragnieniem kobiet jest uniezależnienie i usamodzielnienie ekonomiczne, tak, aby nie musiały być zależne od mężczyzn. Występującą niesprawiedliwością jest również to, że chociaż w Stanach Zjednoczonych kobiety dominują w szkolnictwie elementarnym i średnim, to nadal większość stanowisk kierowniczych w placówkach oświatowych pełnią mężczyźni.

Po przerwie rozpoczęły się obrady w części drugiej.

Jako pierwsza wystąpiła mgr Agnieszka Nymś-Górna z referatem „Edukacyjne możliwości w warunkach izolacji penitencjarnej”. Prelegentka zwróciła uwagę na konsekwencje wynikające z faktu, że szkoły więzienne podlegają Ministerstwu Oświaty w Polsce, omówiła również problem kwalifikacji osadzonych do nauczania, a także brak możliwości do uczenia się części więźniów. Pozytywnym aspektem procesów resocjalizacji jest natomiast wzrost liczby osób uzyskujących maturę w społecznościach więźniów w Polsce.

Drugą prelegentką była mgr Agnieszka Bojarczuk-Tüncer, która przedstawiła temat „Różnice między aspektami wiedzy językowej języka polskiego i angielskiego a nabywanie kompetencji lingwistycznych przez dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Odniosła się do przedstawionego problemu prezentując językoznawcze narzędzia z zakresu syntaktyki, semantyki, fonologii i pragmatyki.

Kolejnym uczestnikiem z referatem „Hip-hop jako kultura niezależna. Wpływ kultury hip-hop na proces kształtowania się tożsamości młodzieży” wystąpiła mgr Monika Bieńkowska. Zaprezentowała materiał audio-wizualny ilustrujący zachowania współczesnych młodych ludzi, którzy wiele czasu poświęcają na perfekcyjną obróbkę zdjęć, umieszczanych w mediach społecznościowych, promując swój styl życia.

Jako czwarta zabrała głos mgr Katarzyna Bogucka z problemem „Szczęśliwy traf?” Edukacja w procesie adaptacji dzieci migrantów z Polski w Wielkiej Brytanii”. Zdaniem badaczki szkoła jest soczewką do obserwacji zmagania adaptacyjnych w brytyjskich placówkach dzieci i ich rodzin.

Istotne jest tu przygotowanie nauczycieli wspierające efektywną, niesegregacyjną edukację.

Piątą referentką z tematem „W poszukiwaniu rozumienia społecznej percepcji dzieciństwa. Dawne i nowe mity” była mgr Paulina Głowacka. Przedstawiła cztery główne mity dotyczące dziecka: mit dziecka jako osoby dorosłej, mit szczęśliwego dzieciństwa, mit niewinności dziecięcej oraz mit przebiegłości dziecka.

Ostatnią osobą w tej części była mgr Beata Iwanicka z referatem „Perspektywa teoretyczno-empiryczna edukacji językowej osób z wadami słuchu”. Autorka przedstawiła obawy rodziców i wychowawców w nauczaniu języka obcego dzieci z wadami słuchu, co okazało się nieuzasadnionym i szkodliwym dla wychowanków stereotypem. Zdaniem badaczki nie ma przeszkód do nauczania nie(do)słyszających dzieci języków obcych pod warunkiem przezwyciężenia trudności występujących w edukacji językowej, z zastosowaniem odpowiednich form wsparcia, takich jak: dedykowane lektoraty językowe, technologie komputerowe, czy wydłużanie godzin zajęć językowych.

Po przerwie kontynuowano obrady.

Do wygłoszenia referatu zaproszono mgr Małgorzatę Klimorowską, która przedstawiła referat „Model FRIS – komunikacja w zespole badawczym”. FRIS jest to polski model, służący jako narzędzie do opisu różnorodności sposobów myślenia i działania. Opiera się o cztery perspektywy poznawcze: fakty-relacje-idee-struktury. Wyjaśniają one jakim informacjom nadajesz największy priorytet, szczególnie w nowych sytuacjach. Korzyści z używania tego modelu pokazują zasoby ludzkie, naturalne talenty i predyspozycje człowieka.

Następną prelegentką była dr Magdalena Szafran, opowiedziała na temat „Krajowych programów badawczych”. Przedstawiła programy prowadzone w Narodowym Centrum Nauki, wymieniając i opisując przykładowe konkursy takie jak: Opus, Preludium, Sonata, Maestro, Miniatura i Etiudę (ten ostatni moduł jest dedykowany doktorantom).

Kolejnym gościem był mgr Wojciech Andraszczuk z referatem „Przestępczość kobiet w wybranych teoriach kryminologicznych. Konteksty społeczne i pedagogiczne”. Scharakteryzował system penitencjarny w Polsce, obliczając, iż w Polsce znajduje się dziewięć zakładów karnych przeznaczonych do odbywania kar przez kobiety (na ogólną liczbę 87 placówek więziennych w kraju). Opisał najczęściej popełniane przestępstwa przez kobiety oraz warunki z jakimi stykają się w polskich więzieniach.

Czwartym uczestnikiem sekcji była mgr Justyna Mrozek, przedstawiając temat „Socializacyjna funkcja subkultur”. Opowiedziała o dwóch typach socjalizacji, pierwotnej i wtórnej, przedstawiając jednocześnie typy subkultur. Według niej młodzi ludzie chcą być tym wszystkim, czego im się kulturowo odradza, przytaczając myśl prof. Lecha Witkowskiego.

Jako piąta wystąpiła mgr Michalina Kasprzak z zagadnieniem „Edukacja pozaformalna w lokalnych formach wsparcia i opieki. Rozważania na podstawie badań własnych”. Omówiła problem dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, obniżającej szanse osoby na korzystanie z należnych im praw. Współpraca na linii wychowawca-nauczyciel-pedagog owocuje przygotowaniem i chęcią pracy z drugim człowiekiem, komunikacją, bezpieczeństwem, byciem ze sobą i więzią.

Następnie zaproszono do zabrania głosu mgr Marlenę Kaźmierską z referatem „Rola w tworzeniu i rozwijaniu kompetencji społecznych u uczniów w ich edukacji”. Naszkicowała próby ujmowania terminów, takich jak „kompetencja społeczna” oraz model ucznia, u którego nie są rozwijane umiejętności społeczne, przez co osiąga niższe wyniki w nauce, pozostając niedostosowanym społecznie oraz wykazując mniejszą pewność siebie.

Po dyskusji kontynuowano obrady.

Referat pt. „Życie rodzinne zawłaszczone przez wirtualną przestrzeń Sharenting jako nowa forma uzależnienia od Internetu” przedstawiła mgr Joanna Sikorska. Termin „sharenting” jest kombinacją słów „rodzicielstwo” i „udostępnij”. Powiedziała o niebezpiecznym zjawisku groomingu, co oznacza z języka angielskiego „uwodzenie dziecka”, czyli działania podejmowane w celu zaprzyjaźnienia się i nawiązania więzi emocjonalnej z dzieckiem, aby zmniejszyć jego opory, a następnie seksualnie wykorzystać.

Następnie wystąpiła mgr Anna Michniuk z problemem „Uczeń jako użytkownik (nowych) mediów w przestrzeni szkolnej – raport z badań własnych”. Nowomediálny uczeń według literatury jest zanurzony w świecie mediów oraz doskonale zna technologie. Autorka przedstawiła pozytywne efekty z korzystania z mediów w szkole, w zakresie takich zagadnień, jak świadomość istnienia praw autorskich, umiejętność tworzenia komunikatów medialnych, rozróżniania prawdy od fikcji oraz refleksji i dystansu.

Kolejną prelegentką była mgr Elwira Litaszewska z prelekcją „Rozwój debiutującej przedsiębiorczości – edukacyjne egzemplifikacje”. Opowie-

działa o stadialnym charakterze wprowadzania działań przedsiębiorczych na rynek (preinkubacja), po czym następują fazy inkubacji oraz akceleracji. W procesie inkubacji uczestniczy firma zarządzana przez przedsiębiorcę. Następnie zaprezentowano Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Główną ideą tego projektu jest udostępnienie odpowiedniej dla potrzeb firm przestrzeni, dostarczanie usług wspierających biznesu, jak i kształtowanie klimatu do podejmowania rozwoju nowopowstałych przedsięwzięć.

Mgr Daria Szykowna przedstawiła kwestię „Tutoringu rówieśniczego jako obiecującej perspektywy edukacji włączającej dzieci z autyzmem”. Tutoring zachodzi, kiedy bardziej sprawne dzieci zaczynają udzielać porad i instrukcji swoim rówieśnikom by wprowadzić je na podobny do swojego poziom kompetencji. Wykazała ona korzyści dla ucznia, jakie z tego wynikają, takie jak: źródło pozytywnych doświadczeń, odmiennych od tych zdobywanych w interakcji z dorosłym, szansa na konfrontację stanowisk i wymianę argumentów oraz wzrost motywacji do nauki i poziomu zaangażowania, a także wpływ na zmianę pozycji w grupie rówieśniczej.

W dalszej części wystąpił mgr Tomasz Herman z prelekcją „Socjoterapia w działaniach placówki wsparcia dziennego”. Przedstawił on cele i zadania socjoterapii, które wpisują się w statutowe działania placówek wsparcia dziennego. Opowiedział również o metodach i formach pracy w socjoterapii, takich jak: praca w kręgu, burza mózgów, zabawa, zajęcia plastyczna, muzykoterapia, bajkoterapia i tym podobne. Odniósł się także do cech, jakimi powinien wykazywać się socjoterapeuta, takie jak: przestrzeganie zasad, elastyczność, cierpliwość i konsekwencja.

Kolejnym uczestnikiem była mgr Anna Schmidt z referatem „Współpraca jako ważny element w budowaniu sieci wsparcia na rzecz rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym”. Zaprezentowała projekt „przedszkolaki na uniwersytecie” jako przykład działań propagujących temat współpracy środowisk na rzecz wspierania rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym. Omówiła również korzyści jakie wynikają ze współpracy ze środowiskiem lokalnym z perspektywy rodziców i nauczycieli.

Głos zabrała mgr Natalia Ulaniecka z tematem „Między refleksją a działaniem – metoda *action learning* w praktyce pedagogicznej”. Sednem jej rozważań były główne zasady tej metody, takie jak: udział i aktywność wszystkich osób w grupie, prowadzący jako moderator, stały skład zespołu jako ważny element poczucia bezpieczeństwa oraz praca nad realnymi problemami, opartymi o rzeczywiste doświadczenia. Omówiona metoda wykorzystywana jest w biznesie i coachingu. Doktorantka przedstawiła

także pedagogiczno-społeczne zastosowanie tego narzędzia, znajdujące również możliwość rozwoju w projekcie interwencji społecznej.

Prelegentka mgr Aleksandra Rożek opowiedziała o „Wykorzystaniu muzyki i ruchu w pracy z uczniami w klasie integracyjnej”. W dziecku od chwili narodzin ujawnia się preferencja do słuchania głosu matki. Noworodek woli słuchać głosu matki, niż innej kobiety, a także bardziej głosu kobiecego niż męskiego oraz wykazuje większe zainteresowanie głosem ludzkim aniżeli innymi dźwiękami. Rozpoznawane przez noworodki czytane im w życiu prenatalnym rytmiczne bajki i wiersze świadczą o posiadanej pamięci słuchowej. Następnie omówiono również metodę aktywnego słuchania muzyki według Batii Strauss. Głównym celem tej metody jest przybliżanie dzieciom muzyki klasycznej.

Następnie wystąpił mgr Maciej Zychowicz z zagadnieniem „Seniorzy i media – szanse i zagrożenia dla funkcjonowania społecznego”. Przedstawił on obraz seniorów, jaki kształtowany jest w mediach oraz sylwetkę seniora w mediach społecznościowych. Omówił bariery wejścia osób starszych w wirtualny świat, takie jak: finansowe, zdrowotne, techniczne i psychologiczne. Podkreślił, że wraz z popularyzacją portali społecznościowych zwiększa się również aktywność po 55. i 65. roku życia.

Kolejnym uczestniczką sekcji była mgr Anna Wojewoda z wystąpieniem „Metoda immersji w nauczaniu dzieci języków obcych – innowacje czy powrót do przeszłości?”. Przedstawiła pojęcie immersji i jej zanurzenia w języku, gdzie jeden lub więcej przedmiotów, poruszanych podczas projektów, a także inne aktywności odbywają się w języku obcym, w sposób ciągły, przez wiele lat. Porównała współczesne metody nauczania, w kształceniu języków obcych w dziewiętnastowiecznym poznaniu.

Ostatnią prelegentką konferencji była lic. Ewelina Szczechowiak. Opowiedziała na temat „Doradcy zawodowego we współczesnym systemie edukacyjnym”. Omówiła edukacyjne inspiracje oraz znaczenie doradcy zawodowego w szkołach. Podkreśliła również, że młodzi ludzie przy wyborze szkoły ponadgimnazjalnej kierują się opinią rodziców i znajomych. Gimnazjaliści wykazują negatywny stosunek wobec szkolnego doradcy zawodowego. Ważnym aspektem jest również zbyt mała liczba godzin z doradcą zawodowym oraz zmiana modelu linearnego kształcenia na model modułowy w polskich gimnazjach. Ciąg zajęć z doradztwa zawodowego na przestrzenie trzech lat pozwolił młodzieży poznać swoje słabe i mocne strony, co w konsekwencji pozwoli im wybrać odpowiednią drogę zawodową.

Konferencję zamknęła dyskusja oraz krótkie podsumowanie wygłoszone przez Prodziekan ds. studiów doktoranckich i współpracy międzynarodowej, prof. dr hab. Agnieszkę Gromkowską-Melosik. Jednocześnie zaprosiła wszystkich uczestników do udziału w części towarzyskiej i artystycznej spotkania.

DOI: 10.14746/ikps.2018.20.18